

Er det egentlig greit å droppe etternavn?

Mange sykepleiere bruker navneskilt med bare fornavn. Er det en reflektert praksis?

Elisabeth Sveen Kjølrsrud

Leder
Rådet for sykepleieetikk

Sykepleien 2017 105 (64613) (e-64613)
DOI: 10.4220/Sykepleiens.2017.64677

Rådet for sykepleieetikk har fått noen henvendelser som omhandler navneskilt til sykepleierne. Da første henvendelse kom, undret vi oss. Er sykepleierne redde? Så kom henvendelse nummer to, og dernest henvendelse nummer tre. Felles for alle innsenderne er at de mener sykepleiere bør gå med fullt navn på skiltene de bærer.

Reagerer på praksisen

Dette skriver en av dem som har henvendt seg til Rådet:

«Jeg arbeider på en undervisningsinstitusjon og har i perioder sykepleiestudenter i praksis. Den siste tiden har jeg lagt merke til at mange sykepleiere i sykehus kun har fornavn på navneskiltene. De jeg har spurt om dette, har de ikke noe konkret svar på hvorfor etternavn er fjernet. «Det er bare sånn», sier de.

Fra mine kolleger hører jeg om ulike argumenter, som for eksempel at sykepleiere er redde for å bli oppsøkt på sosiale medier, eller liknende. Det stiller jeg meg undrende til. Som sykepleier er man offentlig helsepersonell. Skal ikke pasienter og pårørende ha tilgang til sykepleierens fulle navn? Det kan i noen tilfeller foreligge en berettiget og en reell trussel, men det er vel blant unntakene.

En ting er at det er normal folkeskikk å presentere seg til mennesker man møter og danner en relasjon til. En annen er at helsepersonell er personer som pasienter og pårørende har stor tiltro til, og som kan ta store beslutninger vedrørende ens helse. Skal de da kunne gjøre seg anonyme? For meg utløser dette et skred av spørsmål, både om faglig forsvarlighet, juss og etikk. Pasienter har uansett innsynsrett i egen journal og vil finne fulle navn der hvis de ønsker det, om de vet at de har denne retten. Men det blir altså en omvei for å få vite sykepleierens fulle navn.»

Mange berørte parter

Saken har mange berørte parter. Det gjelder alle studentene, sykepleiere, helsefagarbeidere, ledelsen ved arbeidsstedene, lærere som har studenter ute i praksis, og det gjelder ikke minst pasienter og pårørende som møter helsepersonell med navneskilt uten etternavn.

Setter verdier på prøve

Innsenderen etterlyser faglig forsvarlighet ved denne praksisen.

Kravet til faglig forsvarlighet står sentralt i loven og i yrkesetiske retningslinjer. Plikten til forsvarlighet gjelder for alle deler av yrkesutøvelsen, og knytter seg ikke kun til selve behandlingen. Hovedhensynet bak kravet til forsvarlighet er å beskytte pasienten og samfunnet mot handlinger og unnlater som innebærer unødvendig skaderisiko eller likegyldig og ignorerende atferd.

Under retten til faglig forsvarlighet finnes også en faglig norm om hvordan helsepersonellens yrkesutøvelse bør innrettes, og begrepet skal være styrende for hvilken behandlingsmetode helsepersonell kan benytte.

Begrepet faglig forsvarlighet etterfølges av omsorgsfull hjelp. Helsepersonell har plikt til å vise respekt og omtanke for pasientene.

Omsorg er forsvarlighet

Kravet om omsorg har to sider. Kravet gjelder for det første hvordan helsepersonell opptrer og kommuniserer overfor pasienten, og videre at pasienten skal gis bestemte ytelser.

Det vil i mange situasjoner kunne anses som uforsvarlig å unnlate å vise omsorg, slik at kravet til omsorg og forsvarlighet dekker samme forhold. Det betyr at det å ikke yte omsorgsfull hjelp, anses for å være uforsvarlig.

Kravet om omsorgsfull hjelp kan også ha en selvstendig betydning. Det er likevel slik at den enkeltes subjektive behov ikke kan være avgjørende for innholdet i den lovpålagte omsorgen. Da ville kravet kunne bli svært omfattende og tilnærmet ubegrenset. Minimumskravet til omsorg er at pasienten får dekket sine basale behov.

Ignorerende eller ikke?

Spørsmålet her er hvorvidt navneskilt uten etternavn er ignorerende. Rådet for sykepleieetikk er av den oppfatning at det vil være ignorerende om pasienten spør etter vedkommendes etternavn og at sykepleieren da ikke ønsker å opplyse dette. Men navneskilt uten etternavn er etter vår oppfatning ikke ignorerende.

Når det gjelder jussen, er navneskilt ikke regulert i lov eller forskrift. Det er opp til arbeidsgiver å organisere dette i samråd med personalet. I rapporter og dokumentasjon for øvrig vil helsepersonells hele navn komme frem. Som det vil fremgå, er det tvilsomt at sykepleierne bryter den faglige forsvarlighetsnormen når de går uten fullstendig navneskilt.

Rådets konklusjon: Hele navnet

Det handler om respekt, trygghet, høflighet og ikke minst tillit til helseprofesjonene. Sykepleierforbundets eget motto er som kjent: Tydelig, modig og stolt.

Derfor mener Rådet for sykepleietikk at sykepleiere som en hovedregel bør ha fullstendig navneskilt. Vi mener pasienten skal være i sentrum. Men, til tross for dette, mener Rådet at man ikke bør være helt kategorisk. Det handler også om helsepersonells sikkerhet, og vi har i løpet av kort tid sett en helt ny sosial virkelighet med de nye sosiale medier som igjen setter nye verdier på prøve. Sykepleieren har også krav på beskyttelse og støtte dersom han eller hun utsettes for trusler eller vold. Det er arbeidstedets ansvar.